

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:

Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Égész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Üszlassák fel a képviselőházat!

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Az ország helyzete módfelett válságos. Mindnyájunk kötelessége a kibontakozás lehetőségéről nem szívünkkel, hanem eszünkkel gondolni. Előttünk áll az a megdöbbentő tény, hogy a király, — kinek kezébe lekötötte a nemzet minden anyagi erejét, — kimondta és megfogadta, hogy soha, de soha nem fog eleget tenni annak a nemzeti követelésnek, melyért az egy év óta tartó parlamenti küzdelem második része folyt. A király ezt nemcsak a nemzetnek mondta meg, melytől ősei a királyi koronát kapták, ő maga pedig: a felségjogokat; . . . hanem szavát adta erre annak a katonaságnak, amely a korona anyagi erejét képezi, de amelynek csak huszonöt százaléka magyar anyanyelvű.

E ténynyel számolnunk kell. Vele szemben önmagunkat ámitani nem lehet; mást ámitani pedig nem szabad. A korona e tényéért még akkor is, ha felségjogot gyakorol, a kormány felelős; gróf Tisza István programjának nyolcadik pontja is fentartja ezt az alkotmányossági alapelvet. Az akkori kormány felelt is a király tényéért; bele is bukott felelősségébe. Ezzel az alkotmányos formának elég lett téve; de az

tényleg fenmaradt, annak bizonyosságául, hogy a kormányfelelőség csak egy üres lárva nálunk, melyből hiányzik a test, hiányzik a lélek.

A lényeg itt áll előttünk ma is, a királyi vető alakjában; ez vágta utját a nemzeti küzdelem reményének. Ugy áll a vető, mint egy sziklafal, melyet ledönteni nincs erőnk és fölülmülni nem tudunk. Eljutottunk tehát arra a pontra, amelyen a túlhaladás oly elhatározásokat feltételez, amilyenekre csak a nemzet léphet; de a nemzet nevében, a nemzet megkérdezése nélkül nekünk jönni nincs jogunk.

Most élethalálharc következhetik. Mi nem vagyunk feljogosítva a nemzet élete-halála felett kockát vetni. Ezt megtenni egyedül a nemzetnek van joga. Ezért állítottam fel mindjárt a mostani fordulat bekövetkeztében azt az elvet, hogy a *Házat fel kell csúsztatni, még pedig a legrövidebb idő alatt.* Ez a jog felségjog; de ezért is felelős a kormány; s a kormány sem vállalhatja azt a felelősséget, hogy véglegesen szembeálljanak a nemzet és a király, anélkül, hogy a nemzet megkérdeztessék, hogy akarja-e azt a harcot, mely szabadsága elvesztésével végződhetik és akarja-e azt a harcot, melynek anyagi csőd lehet a vége?

Nemzeti vívmányok még oly nemzeteknél is, melyek saját sorsuknak urai és csakis az uralkodóval kell megküzdeniök, sokszor nagy szenvedések s nagy rázkódtatások árán lettek megvásárolva; de azt, hogy akar-e szenvedni, akarja-e magát ily rázkódtatásoknak kitenni a nemzet, csakis a nemzet határozhatja el. E felett a határozatot magának semmi párt, vagy párttöredék nem arrogálhatja. Én ilyen elhatározás felelősségét a nemzet megkérdezése nélkül elviselni nem tudnám.

De a kormány-pártnak is kötelessége a nemzetet megkérdezni. Milyen joggal tünteti fel e párt a korona előtt és a művelt világ előtt azt a küzdelmet, melyet egy év óta folytatunk, (előbb a militarizmus ellen, utóbb az 1867. XII. t.-c. nemzeties végrehajtásáért) úgy, mint egy kisebbség küzdelmét, melyet a többség repudeál?

A kormánypárt a képviselőház tényleges többsége. De eltekintve a végtelenül igazságtalan választási törvénytől, kétségtelen tény az, hogy az utolsó választásnál nem lőn felvetve a magyar vezérlet és vezénylet kérdése a választók előtt. *Az nem elég, hogy egyszer öt évben egy bizonyos számú ember biztosítsa magának a hatalmat arra, hogy ez alatt az öt év alatt azt csinálhasson,*

TÁRCA.

A nemzetiek.

Nem gyötörtem az eszemet,
Dehogy bujtam a könyveket,
Éppen azért tisztán látok,
Meglátom a hamisságot;
Lent kutatok a szíveknek
Fenekén,
Ott születik a rút vétek
Feketén.

Ma már be sok jellem laza,
Fogalom csak e szó: haza;
A nép jogát s igazságát,
Akik látták: már nem látják;
A hatalom kire veti
Sugarát:
A nagy fénytől — jaj ő neki!
Alig lát.

Kormánypártnak volt egy árnya,
A tövises utat járta;
De, míg járta: felé szórták
A bizalmi ékes rózsát;
Most ösvényén az aranypor
Szikrázik,
El is veszté a bizalom
Rózsáit.

Azt gondolom — és helyesen —
Tisztán lát már az én szemem:
A mókázó hős leventék
Már is lelkük szárnyát szegték;
S kiknek egykor jelszavuk volt:
Magyar had;
Meglapulva most azt nyögik:
Maradhat.

Joáchim Ágoston.

Első szerelem.

Irta: **Barta Lajos.**

(Folytatás)

A fájdalomtól kábultan nem jutott eszembe Judit. Csak napok múlva éreztem, hogy ő megint föltámadt elmémben. És elakartam kezdeni elfelejteni őt. — Nehéz az: elfelejteni, kitörölni egy gondolatot, mely a velőbe egyszer mélyen beleült, mely éveinkkel és természetünkkel együtt nő föl, mely benne van testünknek, lelkünknek minden ízében. — Szerettem volna tudni, ki az a férfi, aki úgy magához kötötte lelkét, de én, a mellőzött, szégyeltem megkérdezni Juditot. Az, hogy őt és az ő tisztaságát féltsem, eszembe se jutott.

Ebben az időben szokásommá lett, hogy esténként nagyokat járjak. Jó volt az én ket-

tős fájdalomnak a nagy csend és az éjszaka ereje. Mert van az éjnek valami különös nagy hatalma némely ember fölött. A lélek fölolvad és szerteoszlik a párákba, a felhőkbe, az illatba, a hold ezüstös fényébe, az ég tejszínü kékjébe, az éjszaka titokzatos, sejtelmes lelke egészen fölszívja magába az embert.

Egyszer a legelőn át, a kert végén, a kiskapun keresztül jöttem haza. Lehetett vagy tizenegy óra, de mert még nem voltam álmos, lefeküdtem a fübe. Egyszerre csak lódobogást hallok, mely hirtelen megszűnik a kert alján. Aztán hallok, amint valaki mondja:

— Aztán jó légy, Ráró!

Nyilván egy fához kötötte az illető lovát. Aztán bejött a kiskapun át a kertbe az éjjeli látogató; odament egy almafához, annak az odvából kivett valami irást, elolvasta és az almafa derekához dőlve, várakozva nézett az udvar felé. És nemsokára jött is valaki. Az a valaki: — Judit volt. Könnyű és világos ruha volt rajta. Külön felöltözött ehhez a találkozáshoz; fejére csipkekendő volt vetve. A hold épen rávilágított, körülsugározta és azt lehetett hinni, hogy valami éjféli jelenés. A férfi eléje ment, megcsókolta kezét, aztán átfogta derekát, magához vonta őt és úgy álltak ott és jártak a kert széles főtáján és

amit tetszik e hatalmával. Ha ez lenne a parlamenti rendszer, akkor ennél butább, sérelmesebb rendszer nem lenne a világon!

Ott, hol az alkotmányosság fogalma nem pusztán szó, a képviselő képviselni akarja a nemzeti akaratnak azt a részét, amely úgy gondolkodik, úgy van meggyőződve, mint ő. Miképpen merészeli a kormánypárt azt az elvet képviselni, mint a nemzet többségének elvét, hogy a király rendelkezhetik a nemzet nyelve felett . . . anélkül, hogy az a párt a nemzettől megkérdezné, hogy magáévá teszi-e ezt a jogfeladást? Minden alkotmányos országban a világon, hol ily fontos kérdés felett folynék egy erős és hosszú parlamenti harc, mielőtt a többség az egyik irányzatra ráütné a nemzeti akarat bélyegét, a nemzethez apelálna a kormány.

Mindenki tudja azonban, hogy milyen nálunk a választási törvény? Egy millió ember akarata köti le a többi tizenkilenc millió akaratát; tehát a kisebbség uralma a mérvadó, már a törvényhozói jog forrásánál is. De eltekintve ettől, ismeretes a választói jog minden fogalmat meghaladó aránytalansága. Például a Krassó-Szörény-vármegyei Gerbovecen 10 fillér földadóminimum ad választói jogot; és ott 45 választó van, még pedig oláh. A pozsonyvármegyei Halmoson ellenben 101 koronánál több adót kell fizetni annak, aki választó: és ott 13 választó van; még pedig magyar. A halmosi magyarnak tehát 252-szer annyi adót kell fizetni, mint a gerboveci oláhnak, hogy ugyanazzal a politikai joggal birjon.

Lássuk a választók számát, kiknek egy képviselőre van joguk: A magyar Budapest VII. kerülete 11500 választója egy képviselőt küld, épp úgy, mint Bereck 151 választója, akik legalább székelyek. Ha ilyen a választási beosztás, ilyen a választói jog aránya s ha olyan a választási törvény, mint amilyen, ak-

kor a választás csakugyan rosszul képviseli a nemzet akaratát.

Épp ezért feltétlenül helyes Tóth János pártunk jeles alelnökének indítványa, hogy előbb tágítsák ki a választói jog, szállítsák le és arányosítsák a cenzus, javítsák ki a kerületek felosztása, küszöböltessék ki az anyagi visszaélés a községenkénti szavazás behozatala által és vétessék ez körül a kellő biztosítékokkal s akkor: határozzon a nemzet a felett, ami felett csak nemzet mondhatja meg, hogy mit akar áldozni, mennyit akar kockáztatni a követelt nemzeti jogért.

Ha a parlament, vagy egyes pártok maguk döntenének ily súlyos helyzetben a nemzet sorsa felett, anélkül, hogy a nemzetet megkérdeznék akarnak, akkor igazsá váltnék nálunk, a francia akadémikus Faguet mondása, hogy: „A parlamenti kormányzat oly országban, hol az emberi jogoknak és az emberi szabadságnak tisztelete nem lett politikai vallássá, az emberi jogoknak és a szabadságnak legfélelmetesebb ellenségévé válik.”

Tűzilárma a színházban.

„Mennyit ér egy ember élete?” Erre a kérdésre nagyon nehéz válaszolni. Az egyik embernek az élete sokat, a másiké keveset ér. Hadi foglyokat úgy szokás kicserélni, hogy egy magasabb rangúért több alacsonyabb sorsut adnak kölcsönösen cserébe. Itt úgy látszik, hogy rang szerint különböztetik meg az emberi élet értékét. Van azonban egy város a föld kerekén, nem is valahol a vad praeri mezőkön, sem Uj-Seelandban, még kevésbé Kaledoniában, hanem tisztán és egyedül a művelt és intelligens Európában, annak is csaknem közepén és ez csodálatos módon épen a mi, városunk, a hol az emberi élet értéklése csak úgy árfolyam szerint törté-

nik. Minden embernek az élete legyen az szegény vagy gazdag, művelt vagy műveletlen, fiatal, öreg egyformán, nem ér egy fabatkát sem, legalább is erre kell következtetnünk abból a hallatlan felháborító lelketlen közönyösségből, melyet az arra hivatott közegek az emberi élet biztonságát célzó intézkedések kezelése körül tanusítanak.

Álljon itt a bajai színházban f. hó 4-én az „Éjjeli menedékhely” előadása alkalmával támadt panik, melynek szerencsére egy-két könnyebb megsérülésen és egy-két ájuláson kívül semmi komolyabb következménye nem volt, de hogy könnyen lehetett volna, bizonyára nem a rendőrhatalóság éberségén múlt.

Csupán vak tűzilárma akasztotta meg ezuttal az előadás folytatását úgy, hogy a fejevesztett közönség riadtan vonult a kijárat felé, ahol a karzatról ugyancsak rémülten menekvő tömeggel találkozva a szűk lejáraton valóságos élet-halál harcot vívott, amíg a szabadba kijuthatott. Hát ha már most ez a két szó „tűz van” ennyi calamitást okoz, mi történik, ha ebben a tűzfészekben valósággal tűz üt ki. Így csak zúzódások történtek, ez esetben tűzhalál is bekövetkezik.

És mindezt kit tegyük felelőssé? Elsősorban a városi tanácsot, amely egy teljesen szabályellenes teremben a szintársulatnak egyáltalán játszási engedélyt ad, másodsorban a rendőrhatalóságot, amelynek kötelessége még az esetben is, ha a színjátszási engedély megadatott, a terem túlszűfolyását megakadályozni, hogy így eleve eleje vétessék a tömeges torlódás kiszámíthatatlan következményeinek.

Adott is ki a rendőrfőkapitány a szini saison elején egy oly értelmű határozatot, mely szerint a pót-székeket a teremben alkalmazni megtiltja és rendeli, hogy a zenekar és a nézőközönség közt egy méternyi távolság üresen maradjon. Ez

a fák között: eltűntek, majd pillanatok múlva megint megjelentek.

— Hát Judit is! Még Judit is!

Azt a férfit én láttam valahol! Ezt oly biztosan tudtam, hogy a fejemmel mertem volna kezeskedni ezért a hitemért. — De hol? — Minden emlékező képességemet megfeszítettem, hogy megtudjam: — hol? — Egyszerre majdnem elkiáltottam magam: »Ez Czéc! — Teremtő Isten ez Czéc!« Megborzadtattól a tudástól. — »Ez Czéc!«

Evvel az emberrel Berlinben az egyetemen voltam együtt és mint honfitársak pajtáskodtunk. Csakhogy akkor borotvált arcú volt, most pedig szakált viselt. Ő onnan hazajött és mert nagykorúvá lett, kézhez kapta örökségét és megvette ezt a kis uradalmat, mely a mi falunkkal határos. — Erről az emberről titokzatos mende-mondák szállongtak, szinte rémes dolgok! Ez egy előkelő erkölcsi kalóz volt, akinek különös démoni hatalma volt a nők fölött. Mintha babona és igézet járt volna vele, Mindenféle rangu áldozatokról sutogott a közbeszéd. Jellemére és becsületére féltékeny asszony soha át nem lépte küszöbét. Veszett híre volt neki mindenütt. Ha bekerült a városba, végig ment valamely népes utcán, olyan sutogás támadt utána, mint mikor lassu szellő vonul át a kertek fái közt.

— Ez a Czéc! Ez a Czéc! — mondogatták az emberek és asszonyok egymásnak.

De ő a világgal semmit sem törődött. Cimborák azért akadtak, pénze volt. Egyszerűen és szinte csodálatos közönnyel túltette magát a közvéleményen. Meglehetősen vadul élt, mint a természetnek valami ősi gyermeke. Ugy hallatszott, hogy kastélynak is beillő uri lakjában állandóan ott tartja egyik-másik teljesen elkábult kedvesét. — Egyszer valami csodaszép grófleánnyról beszéltek . . .

És éppen evvel kellett találkoznia Juditnak! Éppen evvel! Ennek a hatalmába kellett kerülnie! — Ennek a vakmerő és elvetemedett vadorzónak!

Mikor megbizonyosodtam felőle, hogy az éjjeli látogató csakugyan Czéc, mintha belemarkolt volna valaki éles körmökkel a szívembe. Oda akartam rohanni, hogy lefejtsem az ölelő kart arról a testről, melyet én oly tisztának akartam tudni, mint a sarkok sohasem taposott szüzi földjén a havat. De megbénított az a tudat, — hogy hiába! A megfertőző csókot arról a rózsaaarcról semmiféle hatalommal többet le nem törülhettem. — Ugy tűnt föl nekem ekkor Judit, mint egy tiszta, fehér, érintetlen márványlap, melyre jött és odavágott valaki egy marék sarat; földből és piszkos utca-vizből való sarat!

Végre elváltak. Czéc megint megcsókolta a kezét, aztán az arcát. — Nem tudtam megérteni miért a kezét is? Hiszen ha durván eltaszítja magától, akkor is utána megy talán

és ő csókolja meg az ő kezét. — Judit lehorasztott feje odaborult homlokával Czéc mellére. Akkor egyszerre kitört belőle valami zokogás, mintha szívének egy darabja szakadt volna le és egész teste reszketett belé. Ezt a sirást nem lehetett félreérteni. Így csak akkor sír a nő, mikor megérzi azt a másik életet, mely megmozdul szíve alatt.

Czéc azt mondta neki:

— Ne sírj! Menj most aludni! Majd fölviszlek a katélyba!

— Ezt ugyan nem viszed! — rágtam én ajkamat. Megfogjuk őt karjainkkal és ha az nem elég, megfogjuk úgy, hogy belevájjuk még körmeinket is fehér testébe, ha fáj is neki, ha belehal is, de itt fogjuk!

Judit kikísérte a kis ajtóig. Czéc fölkapott lovára és elvágtatott. Judit utána nézett, amíg a holdvilágos éjszakában csak látható volt.

Nem szóltam Juditnak, hogy tudom titkát.

Az a viszony, melyben mi egymáshoz álltunk nem engedte meg, hogy vele ily tárgyokról beszéljek. Hanem másnap este, mikor már Judit is, és Raffai bácsi is aludni ment és semmi nesz sem volt a házban, odavetettem egy bundát a folyosó ajtaja elé, mely a szabadba vezetett és arra lefeküdtem. Első este nem háborgatott senki sem. — Hanem a második éjjelen — még ébren voltam — egyszerre csak kinyílt Judit szobájának ajtaja. A hátsó ablakon besütött a hold

a határozat azonban végrehajtva nem lett, mert ugyanis, mint a f. hó 4-iki esetről tapasztaltuk, nagyszámú pótszékek adtak ki, ezenfelül pedig az állóhely közönsége rendes hátulso helyén nem kapva elég férőhelyet, előrenyomult és a székek között foglalt állást és mindent a rendőrfőkapitány, aki véletlenül jelen volt, szó nélkül hagyta, amiért is őt egyenesen kötelességmulasztás terheli. Ebben az esetben, láthatta a túlsufolt ülőhelyek közt szorongó közönséget, az állóhelyről előnyomuló tömeget, ezenfelül a roskadásig megtelt karzatot és így utasítania kellett volna az igazgatót a szabályellenes pótszékek kivételére, az állóhelyi közönség és a karzat megfelelő kiürítésére. Hát vajjon nem támadt a rendőrkapitány úrban az a mindenkit megborzó gondolat, hogy mi lenne itt, ha valami katasztrófa beüt?

Hogy nem következett be komolyabb baj, ez bizonyára nem az ő érdeme, de igenis súlyos kötelességzegés terheli, amiért előre nem látta azt, ami esetleg bekövetkezhetik. Hogy mennyire éberen örködik a rendőrség szeme már manapság a színházak fölött, csak a legujabban a budapesti Király-színházban megtagadott játssási engedély szolgáljon példaképpen. Bizonyára ez a színház *valamivel* tűzbiztosabb, mint a bajai és a székesfőváros rendőrhatalósága mégis megtagadta a játssási engedélyt, hogy fedje magát a reá nehezede felelősség súlya alatt.

Ez a mi esetünk tehát végleg megpecsételte, hogy a bajai színház terme a legveszedelmesebb tűzfészek, a hová a jövőre is színjátssási engedélyt adni, egyenlő volna Baja város közönségének személybiztonsága ellen szegezett szándékos merénylettel.

Egyébként értesülésünk szerint, a hatósági ellenzék oly értelmű indítványt terjeszt majd annak idején a közgyűlés plenuma elé, hogy a „Bárány Szálló”

termébe „színjátssási” engedély a jövőben megtagadtassék, ezzel egyuttal előbbre vinni óhajtván a színházépítés már most szembetűnően nélkülözhetlen ügyét is.

Színészet.

(Külön vélemény.)

Mesével kezdem; ama mesebeli király esetével, akinek egy ruhaművész olyan ruhát készített, amelyet csak becsületes ember láthatott a király testén. Rettenetes mód csudálkoztak az udvaroncok, államférfiak, sőt maga a király is, hogy a finom diszöltönyből semmit sem láttak, de bölcsen hallgattak, mivel kisült volna, hogy ekképen egyikük se becsületes ember; ellenben hangosan magasztalták valamennyien az öltözék remek szabását, a páratlan finom szövetet és pazarul alkalmazott díszet.

Mikor azonban a legelső ünnepi felvonulás alkalmával az udvar, élén a királylyal, a fővároson körülhaladt, a bámuló néptömegből egy kis fiucska elkiáltotta magát: nini a király meztelen... Akkor az egész nép, az egész udvar, sőt maga a király is észrevette, hogy amit eddig is jól láttak, csak bevallani, észrevenni nem merték, hogy t. i. bizony meztelen járt a király...

Ezuttal a harmadik színiévadot van szerencsém végig élvezni s úgy tetszik, mintha a helyi sajtó színreferenseinek ki volna adva a rendelet: a színházról vagy jót vagy semmit — de írni kell.

Pedig hát, szeretettel kérem, ha valamelyik ártatlan színikritikus önfeledten elkiáltotta volna magát: nini, a király meztelen!...

Mert való tény, hogy meztelen.

Szívesen ösmerem el, hogy a magyar színészet hazafias, kulturális küldetést teljesít, de lássuk be azt is, hogy ugyanaz a magyar színészet rég kinőtte már a gyermekcipőt és nem szorult már arra, hogy még mindig, mint valami koraszülött, fejlődésében visszamaradt, gyöngye gyereket becézgessük, simo-

olyan rémes, egy egész házban csak egyedül virrasztani.

Értettem őt: látni akarta, hogy utjában vagyok-e ma is?

Beszélggettünk egyről-másról — egyszerre Jndit azt mondja nevetve:

— Mi jutott eszedbe, hogy most mindig itt alszol? — Nem kemény a derékaljad?

Jól van jól! Látlak Judit! Csak azt akarod tudni, mit jelentsen és meddig tart ez?

Igazán magam sem tudom Diczi! — feleltem neki. — De valami ösztön sugja, hogy itt kell lennem! és hogy baj volna, ha nem lennék itt!

— No jó-éjzákát, te különönc!

Gondtalan lelket iparkodott mutatni és nevetett. — Még visszaszólt a folyosó végéről:

— Neked talán egy hatodik érzéked is támadt, melylyel megsejtetted az eljövendő dolgokat!

Aztán betette és bezárta maga után az ajtót.

Ez egy hétfői napon volt; egész péntekig nem tett újabb kísérletet Judit. Hanem pénteken éjjel oda állt elém:

Eressz ki! — követelte elfojtott hangon.

Megrémültem, amint arcába néztem. Egészen ki volt kelve önmagából, szemei zavartak voltak, orrcimpái reszkedtek és hevesen lélezgett.

(Folyt. köv.)

gassuk és még a szellőtől is féltsük, hogy jaj, valami baja ne essék a gyenge idegzetű drága kisedednek.

Erőteljes, viruló fa ma már nemzeti színészetünk, dus lombozatu, gyümölcsöt hozó. Kibirja az ma már jól az éghajlat viszontagságait és duzzadó erejében ellentáll a fergegnek is.

S ép ez okból nem szabad megtűrnünk, hogy vadhajtásai előljék a nemes, gyümölcs-termő galyakat s nem szabad megengednünk, hogy az annyi gyöngéd szeretettel, féltő gondal megnövesztett sudaras fa növéseben megállapodjék, vagy sőt vissza is fejlődjék és elcsenevészszen.

Fővárosi és vidéki színészet között párhuzamot vonni távol van tőlem de arányt fölállítani igenis lehet.

A fővárosi színészet nem önmagától táplálkozik, hanem jobbadán a vidékről nyeri tehetségeit, kell tehát, hogy a vidéki színpadon is találkozzunk gyakrabban tehetséggel. Itt tűnik föl, itt fejlődik, izmosodik, erősödik, amíg vagy saját erős akarata, vagy a főváros nyitott szeme s az a természetes törekvése, hogy az ország fővárosa e téren is a legtöbb tökéletességgel vonzza magához közönségét, utja fővárosi színpad felé nem viszi.

De mi vidékiek élveznénk az ébredő tehetség első megnyilvánulását, mi gyönyörköd-nénk első művészi kísérleteiben a megnyilatkozó erőnek és a mi tapsaink, a mi biztatásunk, de egyuttal a mi őszinte bírálatunk is vinné a kezdő, kiforrotlan tehetséget a helyes utra és költené föl benne a művész ambícióját, lelkesedését, tartaná benne az egyensúlyt a tulzás sokfelé elágazó ösvényén, mert régen elismert igazság az, hogy a színművészt nem egyedül a saját tudása, talentuma, hanem s talán főképen a közönség neveli.

Kérdem, hány tehetséget mutatott be nekünk három évad alatt jó Pesti Iház Lajos úr?

Nincs kritika, hanem szertelen dicséret és legfőljebb egy-egy gyöngéd figyelmeztetés, fölmentési simogatás.

Ha a kritika csak ebből álljon, akkor kár a fáradságért s elég, ha a hét műsorát megjegyzés nélkül referáljuk (és ekkor odáig is eljutnánk talán, hogy a hét műsorát előre is ismernék) mert nem elég azt írni, hogy X. jól játszott, Y. rosszul, mivel azt a jelenvolt közönség úgysis tudja, a mi színreferádánk pedig ugysem írónak azok részére, akik nem járnak színházba, hanem tartoznánk megírni, hogy Y. miért játszott rosszul és főképen, *hogyan* kellett volna játszani, amitől aztán nemcsak a szereplő művész okulhatna, (ha akarna) hanem nevelnénk a közönség műízlését is, amelyik aztán a maga becsületes őszinteségével adandó alkalommal majd rávezetné a zeltévelyedett művészt a helyes utra.

Színészeink, ritka kivétellel, csak a szerepeiket játszák el; legtöbbje nem a partnerjának, hanem a közönségnek, s van olyan, amelyik a leghálásabb — karzati publikumnak játszik. Ambíciójuk a tapsban összpontosul, legfőbb óhaja a sajtó dicsérete, félfüllel, félszemmel a sajtó széksorán tapad és örül, ha a sajtó organumával a lehető legjobb egyetértésben van.

Hát bizony ez egészségtelen állapot, amelynek kárát vallja maga a művész is, a sajtó is, de legfőképen a közönség, mert a puszi-bruder ilyen körülmények között nem kritikát, dicséretektől ömlengő dicsódát írhat csak, amelyből az igazi értéket a közönség kihámozni nem képes s amely a művészt, ha nem is elbizakodottá, de legalább is könnyelművé teszi.

folyosóra, megvilágosította a közepét, de árnyékban hagyta a két végét. Judit gyanutlanul közeledett felém, már majdnem belém botlott, amikor észrevett, ijedten felsikoltott.

— Te vagy az Diczi? mondtam neki szelíden.

— Én... vagyok; — mondta ő reszketve.

— Valami bajod van talán?

— Ne—e—m, csak — valami neszt halottam — gondoltam: meg nézem, hogy mi az?

Már hazudni is tudott!

— Csak menj aludni Diczi! Nincsen semmi baj!

Judit rajtam felejtette fürkésző szemét és sejtette, hogy tudok valamit, ha nem is mindent. Megakartam kimélni őt az alakoskodástól és attól a fájdalomtól, melyet az ő egyenes természetének ezen eltorzulása nekem okozott, de nem tudtam, nem birtam egyenesen szembe állni vele és megmondani neki: »Nem hagylak Judit. Akármilyen lesz, nem hagylak!«

A második éjjel, Judit megint kijött szobájából és odaszólt.

— Dezső alszol?

— Nem alszom. Akarsz valamit?

— Nem akarok semmit, de nem tudtam aludni, hát gondoltam kijövök hozzád. Mert

Művészeink közül hány az alakító művész, hány önti a maga művészi tehetségét, lelkesedését a maga szerepébe, hány viszi a színpadra és domborítja ki szerepében a maga sajátos felfogását, egyéniségét?

Nem óhajtok itt neveket említeni, az egyénnel magával foglalkozni, de színtársulatunk tagjai közül melyik az, amelyik egyebet is cselekszik, mint hogy a szerepét lejátsza?

Igaz, hogy mindazonáltal nálunk sokan járnak színházba, mondhatnám, minden nap zsufolt ház előtt folyt le az előadás, ámde az is igaz, hogy ez nem a társulat s még kevésbé a direktor ur érdeme.

Sok a színházlátogató jobb közönség, a színiévad rövid, a sajtó pedig — reklámot csinál kivétel nélkül mindenkinek.

A direktor ur a nemzeti művészet és kultúrát éppen olyan mélyen hordja a szívében, mint akár én a szomálinégerek boldogulását; kasszadarabot keres és — őszintén szívből *vergönnelom* neki — talál is; a többi neki sillí.

Pedig hát ez nem elég a boldogsághoz. Nem elég ha a pénztár görnyed és repedezik, kell érte adni is valamit, mondjuk művészetet, a derék, kedves publikumnak, mert ámbátor igaz, hogy mink közönség a mulatozás, a szórakozás kedvéért járunk színházba, de ugyanolyan igaz az is, hogy a direktor ur nem ingyen adja a szórakozást. Már pedig a pénzünkért lehetünk talán egy keveset válogatók is.

Ha pedig az igazgató ur nem fogja föl komolyan a közönséggel szemben vállalt kötelességét, a sajtó elengedhetlen kötelessége őt arra a legkomolyabban figyelmeztetni és felvilágosítani, kitanítani a közönséget arra, hogy ne pazarolja kegyeit érdemtelenre és vonja meg pártfogását attól, aki jószívűségével, jóhiszeműségével visszaélve talmit nyújt a manapság már tömegesen elérhető valódi arany helyett.

Amit csak azért mondtam itt el jővele, mivel úgy remélem, a jövő ősszel ismét szerencsénk lehet Pesti Iliás Lajos direktor ur társulatához.

Ibafai.

HIREK.

Elismerés. A halas-bácsalmás-rigyicai helyi érdekű vasut f. é. október hó 29-én megejtett műtanrendőri bejárása alkalmából a bejáró bizottság Szabai Ferencz polgártársunkat, a 70 kilométernyi vasút felépítményi munkálatainak vállalkozóját, dicséretes gonddal és kiváló szakértelemmel végzett munkálataiért, egyértelműleg a legnagyobb elismeréssel tüntette ki. — Vajha ezt a kitüntetést a bajabátaszéki vasut felépítményeire vonatkozólag is regisztrálhatnánk Szabai urról, — de minél előbb.

Előléptetés. Dr. Hüttl Gusztáv kassai hadbírói főhadnagy — földink — százados hadbíróvá lépett elő.

Közgyűlés. Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi november hó 9-én délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat:

1. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak az 1904. évre kiigazított névjegyzékéről.

2. Mocsányi Károly műépítésznek a kórház művezetőségéről történt lemondása és ezzel kapcsolatban a városi tanácsnak előterjesztése a további művezetői teendők biztosítása tárgyában.

3. Szatmár-Németi és Pozsony sz. kir. városok közönségének átirata a harmadik évöket kiszolgált katonák visszatartása ellen az országgyűlés képviselőházához intézett feliratuknak pártolása iránt.

4. Szeged és Kolozsvár sz. kir. városok közönségének átirata a magyar nemzeti kö-

vetelmények megvalósítása érdekében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratuknak pártolása iránt.

5. Heves vármegye közönségének átirata a nemzet alkotmányának megoltalmazása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolása iránt.

A bajai I. Nőegylet elnöksége tisztelettel felkéri az egyesület jótévedőit és pártfogóit, hogy a szegény gyermekek felruházására szánt bárminemű adományaitak szíveskedjenek legkésőbb f. é. november hó 15-ig az egyesület elnökéhez juttatni. Egyszersmind tudatja a n. é. közönséggel, hogy kisdédóvját Szent Antal-utca 2. sz. alatt megnyitotta.

Beiratások a belvárosi ovodába. A bajai kat. nőegylet ovodája Szt.-Antal-utca 2. szám alatt megnyílt. Beiratásokat hétköznapokon d. e. 8—12, d. u. 2—4 óráig Müller Matild okl. óvónő látja el.

Közgyűlés. A gyüm. egyesület f. hó 8-án d. e. 11 órakor tartja ez évi közgyűlését a városi székház 2. sz. termében, a melyre az egyesület minden tagját meghívja az Egyesület elnöksége. A gyűlés tárgyai: titkári jelentés, zárószámadás és vagyonskimutatás és költségvetés felett való határozás, pénztárnok választás.

Uj egyesület van Baján alakulóban, melynek az állat-, különösen pedig a madárvédelem volna a feladata.

Személyhajózárok beszüntetése. A Budapest—Mohács közti személyhajózárok a f. évben következőképen lesznek beszüntetve és pedig: Budapestről lefelé, utolsó menet november 11-én, Mohácsról felfelé utolsó menet november 12-én.

Halálozások. Folyó hó 3-án, kedden, fekete lobogó lengett a városi székházon. E gyászlobogó Kugler Nándor volt városi számízt és nyugalmazott közöshadseregbeli százados elhunytát jelentette. Temetése e hó 4-én, szerdán, ment végbe. Az elhunytat két század katona kísérte örök nyugalma helyére.

Válics János tb. kanonok, madarasi plebános és aranymisés áldozár életének 83-ik, áldozárságának 59-ik s plebánosi tisztének 41-ik évében, hosszas szenvedés után, f. hó 3-án jobblétre szenderült. Folyó hó 5-én, csütörtökön, délután 3 órakor temették el a madarasi sírkertbe.

Folyó hó 4-én, délelőtt 12 órakor hunyt el *Schnegon* Józsefné szül. Schneider Anna élte 78-ik és boldog házassága 53-ik évében. Temetése f. hó 6-án, d. u. 4 órakor volt a Czírfusz Ferencz-utcai gyászházból. Az engesztelő szt. mise-áldozat 7-én, d. e. 8 órakor tartatik a szt.-Rókus kápolnában.

A színház utolsó hete. Közönségünk lanckadatlan színpártolása színtársulatunk utolsó előadásai alkalmával még nagyobbra fokozódott, úgy hogy a »Svihakok«, »Falu rózsája«, »A bajusz«, »Casanova« és az »Éjjeli menedékhely« című darabokat mindvégig zsúfolt ház nézte végig, mely lelkesen tapsolt az arra érdemes szereplők sikeres játéknak. — Ezzel a színi saison véget ért, a közönség meleg tapsokkal búcsuzott a színtársulattól, az igazgató pedig egy pár hideg köszönő szóval Szabadkára vonult, a hol a társulat f. hó 7-én a »Bob herceggel« nyitja meg a városi színházat.

Beszüntetett hajójárat. Arról értesülünk, hogy a Magyar folyam és tengerh. r. t. baja-apatini hajójárat a folyó évre november hó 20-án megszűnik.

Iparhatósági megbizottakat választók névjegyzéke. Baja város rendőrkapitányi hivatala mint iparhatóság közhírré teszi, miszerint azon helybeli iparosok és kereskedők névjegyzéke, kik a folyó évben megejtendő iparhatósági megbizottak választásánál választási képességgel bírnak folyó évi november hó 25-éig közzszemlére a rendőrkapitányi hivatalban kitétetnek és a hivatalos órák alatt betekintheők. Felszólalással bárki is élhet.

Lopások. Özv. Engelmann Illésné arra érte, hogy f. hó 1-én udvarából 3 db. ludat elloptak. A libapescenyére éhes tolvajok ellen megtette a feljelentést.

Ugyancsak 1-én éjszaka történt, hogy *Marity* Mihály szobájából 216 koronát elloptak. A rendőrség a nyomozást folytatja.

Tüzek. Szerdán két tüzeset is volt városunkban. Kora reggel Szent Jánoson egy szegény asszony nádfedelű viskóját hamvasztotta el a tűz, este 10 órakor pedig *Risztics* Koszta cukrásznak a Berényi Dániel-utcában levő istállója gyulladt ki. Ez a tűz óriási pánikot idézett elő a színházban, ahol még javában folyt az »Éjjeli menedékhely« előadása. Erről különben lapunk más helyén van szó. *Risztics* istállója biztosítva volt, kára azonban így is igen jelentékeny, mert a padláson sok holmi hevert, ami persze biztosítva nem volt. A tűz okát nem tudják.

Cirkusz. F. hó 7-én tartja bemutató előadását Wollner fivérek cirkusz variete társasága. Megszoktuk már, hogy cirkuszok jönnek és mennek anélkül, hogy figyelmünket magukra vonták volna. A Wollner cirkusza azonban Renczel, Wulffal, Ronascherral és más elsőrangú művésztársasággal hasonlítható össze. Mert művészekből áll Wollner társasága. Csupa elsőrangú jongleur, equilibrista, kéz- és főakrobata, magas ugró, erőművész, légtornász, kerékpárművész, sodronyművész, kigyóimitátor, nyújtó excentrikus, bohóc stb. Valamennyi fölülmulthatlan mestere művészetének, tele grációzitással, könnyedséggel és eleganciával. Szinte zavarban vagyunk, hogy a sok jeles művész közül melyiket emeljük ki. Miss Annyt és Meryt-e, kik fölülmulthatlan ügyességgel, erővel és szabatossággal végzik légtornászati, kéz-, fő- és magas ugró mutatványait, vagy a Riedisser testvéreket, kik szédítő gyorsasággal és bámulatos bizottsággal mutatják be kerékpár művészetüket, vagy a Perettó testvéreket, kik oly könnyedén, szép testtartással forognak, himbálódznak, ugranak a hármass nyújtón, mintha nem is e világból valók lennének, avagy Leonhardt angol bohóc idomitót, kinek okos kutyái annyi változatos élvezetet szereznek, vagy Miss Rozát-e, kinek testi ereje fölülmul minden képzeletet. Melegen ajánljuk kivétel nélkül mindenkinek, hogy el ne mulassa a Wollner cirkusz meglátogatását. Olyan mutatványokat lehet ott látni mikről még évek múlva is lehet beszélni. Jegyek válthatók *ifj. Wagner* Antal könyvkereskedőnél.

Esküdtszéki tárgyalás. Lapunk olvasói emlékezhetnek még arra a dautovai esetre, amidőn *Korsós* György ottani rendőrt körcsmái verekedés közben oly súlyosan megsértettek, hogy a sérülés folytán még aznap meghalt. A gyanú *Bakó* József és *Horváth* Mihály felé irányult. Ők kerültek az eset miatt a törvény elé.

A szabadkai esküdtszék ez ügyben hétfőn tartotta meg a tárgyalást.

Bakó József védőjeül dr. *Valentin* Emil bajai ügyvéd szerepelt.

Az esküdtszék verdiktje alapján *Bakó* Józsefet felmentették, míg *Horváth* Mihályt 3 évi börtönre ítélték, aki semmiségi panaszszal élt.

A zombor-óbecsi vasut ügyében a napokban egy bizottság bejárta a vonalat, hogy a még szükséges technikai teendők iránt az intézkedéseket megtehesse. A bizottság bejárta az egész vonalat, a mely mindenütt a csatorna mentén halad és megállapította az állomások helyeit. Óbecsén az indóház a fő-utca irányában lenne a bika-akol közelében. Érdekes a tervben az, hogy majdnem mindenütt a sinpár a községeken megy keresztül.

Bajaiak életveszedelemben. Szerdán reggel a budapesti keleti pályaudvarról 8 óra 15 perckor Szabadka felé indított személyvonat hibás váltoállítás következtében idegen vágányra került, ahol nekiszaladt egy fűtetlen mozdonyra, amely ezen a vágányon vesztegelt.

A hibás váltoállítást a személyvonat mozdonyvezetője már csak akkor vette észre, a mikor a szerencsétlenséget nem tudta megakadályozni. Vészfűtők által figyelmeztette az utasokat a közelgő veszedelemre, ellenőzött is adott, de az összeütközést már nem

tudta megakadályozni. A következő pillanatban megtörtént a katasztrófa és a személyvonat vezetője: *Fülöp* József gépész és *Fél* Zsigmond fűtő eszméletlenül buktak le a mozdonyról.

Az utasok között iszonyu pánik támadt. Sokan kiugrállak a vonatból, több nő elájult és sokan megsebesültek, bár az utasok sebesülése könnyebb természetű. Csupán csak egy utas sérült meg súlyosabban, akinek egy bőrönd a fejére zuhant az összeütközés pillanatában.

Miután a katasztrófa a Gyáli-uton lévő honvéd-kórház közelében történt, a súlyosan sérülteket oda vitték és ott kötözték be sebeit.

A szabadkai személyvonatnak három kocsija zúzódott össze, sőt a két mozdony is megrongálódott. Az államvasutak igazgatósága megindította a vizsgálatot annak a kiderítésére, hogy kit, vagy kiket terhel a felelősség.

Értesülésünk szerint a vonatban több bajai utas is volt, kik közül azonban sérülést senki sem szenvedett.

Családirtó ember. Paksról írják: Borzalmas módon és vadállati kegyetlenséggel irtotta ki november elsejére virradó éjjel *Horváth* Ferencz 35 éves tengeliczai földműves családját. Egy közönséges fanyelű bicskával átmetszette alvó 5 éves kis fiának nyakát, az életlen késsel iszonyu sebet ejtven rajta. A kis gyermek küzdött ugyan atyjával, — mondja a megejtett orvosi vizsgálat — de az addig nyiszálta gyermeke nyakát, míg az meg nem halt. Azután feleségét, ki mélyen aludt, akarta meggyilkolni, de az az első vágásra, mit a férje nyakán ejtett, felébredt és iszonyu küzdelem támadhatott közöttük, mert az egész szoba és ágynemű vérrel van befecskendezve, végül oly vágást tett *Horváth* felesége nyakán, hogy az összeesett és meghalt. A szomszédokból a sikoltásra csendőrökért szaladtak, mire a csendőrök csakhamar meg is érkeztek. Mikor a csendőrök el akarták fogni, saját nyakának fordította bicskáját és gégecsövét átmetszette, életveszélyes sebet kapott, mely miatt nem lehetett kihallgatni. Az esetről táviratilag értesítették a paksi járásbírószékhelyt. *Krivácsy* aljárásbíró és *Somogyi* Zsigmond járásorvos azonnal a helyszínére mentek és jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, de *Horváth*ot nem hallgathatták ki, mert már akkor haldoklott. Tettének oka a szomszédok véleménye szerint féltékenység volt.

Ha a cigány megharagszik. Folyó hó 5-én *Horváth* Ádám bácsalmási muzsikus cigány a báthmonostori határban összeveszett szerelmes oldalbordájával. Mit tesz a cigány, ha összevész a feleségével? Mit egyebet, mint hogy végig hegedül rajta.

E műveletet azonban *Horváth* Ádám egyszer oly drasztikusan végezte, hogy sétatálcája darabokra törött. De nem csak a sétatálcában esett hiba, hanem az asszonyban is. Az asszony ugyanis túrta a verést, ameddig túrhette, de egyszer csak, se szólt, se beszélt, hanem — összeesett a cigány lábai előtt. A cigány először azt hitte, hogy az asszony csak »tréfál,« de hogy nem akart megmozdulni, szörnyen megijedt.

— Ugyan ne okoskodj, asszony! — költögette. Hasze csak tréfáltam! Nem köll mindent mindjárt komolyan venni.

De bizon az asszony csak nem mozdult.

— Szólalj meg hát rubintos virágom — énekelte siránkozva, miközben a haja az égnek meredt a rémülettől.

Keszler Mihály monostori koresháros szálította be a község házára az elájult asszonyt, ahol csakhamar magához tér.

A túlbuzgó hegedülésért *Horváth* Ádám biztosan elveszi méltó büntetését.

A madarak védelme érdekében többen kérdezősködnek a teendők felől. A legszükségesebb tudnivalókat im itt közöljük. A madárházakat úgy függesszük fel, hogy azok a lehetőségig szilárdan és függőlegesen álljanak, nyílásuk délkeletnek vagy délnek legyen fordítva. Legjobb a házat valamely fa törzsére vagy erősebb ágára helyezni két csavar segítségével. Ahol attól lehet tartani, hogy macska férközik hozzá, ott alája rőzsét vagy tüskés ágakat erősítsünk, hogy a macska ne mehessen a madárházhoz. A ház legalkalmasabb magassága 3—4 méter. Minél sűrűbb

ott a fa, a hová a madárházat helyezzük, annál kevésbé van a madár a ragadozók támadásának kitéve. A madárházak egymástól való távolsága 30—40 méter legyen. A kereknyílású kisebb házat novembertől márciusig, az apróbb éneklők (cinkék, csuszkák, fakúszók, kis harkályok, örvös légykapók, kerti rozsdafarkúak) míg a szögletes és nagyobb nyílású házakat novembertől április közepéig (a házi rozsdafarkúak, a szürke légykapók, barázdabillegetők) függesztjük ki esetleg házakra is. A házikóba jó kevés fűrészport is tenni. A nyílás felül álljon. A nyílás alatt fúrjunk egy kis lyukat, s erősítsünk ebbe egy kis ágacska, a hová a madár leszállhasson. Jó ha a fészek közelében etetőt helyezünk el, hogy itt a madarakat télen, zord időben etethessük. Jó, ha az etető fedett, mert így nem érheti hó vagy szél. A szél ellen különösen kell a madárnak szánt táplálékot védeni. A táplálék lehet dió (feltörve) kendermag, tökmag, napraforgómag (feltörtlenül) zsir, faggyú. Az etetőt az ablakunk alá is helyezhetjük.

Fischer Lipót utódai helybeli jőnevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy **női divatcikkei** (csipkék női kelengyék részére, ruhadiszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehérneműekben, harisnyákban, cipőkben, dísztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja a vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művész kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Apró hirdetések.

(A jövő századból.)

Reklám-hölgyek kerestetnek. Ujjonnan berendezett férfi-divat üzletünk részére 10 reklám-hölgyet azonnali belépésre. Az illetők kötelesek reggeli 8 órától este 12 óráig egy 60—80 nagyságú reklámtáblát elől és hátul hordani és a város legnépesebb utcáin sétálni. Feltételek: magas termet, feltűnő szépség és elegáns megjelenés. Csábító szemekkel rendelkezők előnyben részesülnek. Fizetés: egy korona napidíj és ingyen cigaretta. Ajánlatok az »Angol-férfidivathoz« Chikagói-utca 15. szám intézendők.

Pályázat. A new-yorki izraelita haladó-párt temploma részére egy Edison-féle Fonográf (beszélőgép), mint kántor, kerestetik. Előnyben részesülnek a hengeres fonográfok. *Bachman*, *Grosskopf* és más híres kántorok kompozícióival. A fonográf felszerelőjének a repülőgépi költségét megtérítik.

Repülőgépvezető kerestetik. A debreceni-new-yorki repülőgép vonalon egy gépvezetői állás üresedett meg. Pályázók, kik a repülőgép szakiskolai bizonyítványokkal az igazgatóságokhoz. Az állás nagyon kellemes. Naponta csak egy utazást, ugyanis Debrecenből New-Yorkba és vissza kell megtenni. Fizetés 20 korona havonta, teljes ellátás (tea és vajkenyér) és 100.000 koronáról szóló repülőgép-baleset elleni biztosítótársasági kötvény. Nők előnyben részesülnek.

Közös háztartás. Azon tisztelt kolleganőt, ki tegnap az ügyvédi kamarai ülésen velem szembe ült, az egyik kezében egy ezüstnyelű sétatapot, a másikban pedig »Fél-órás ujság« című lapot tartotta, felkérem sziveskedjék velem telefon útján tudatni, hajlandó-e velem szellemi szórakozás céljából ma estétől fogva közös háztartást vezetni. Ajánlatot »szellemes ügyvéd« jellige alatt a kiadóhivatalba kérek. Titoktartás mellékes.

Régiségek kerestetnek. A British Museum megbízásából megvételre keresek: petróleumlámpákat, pennákat, kitömött lovakat, vasuti kerekeket, női kalapokat, szoknyákat, valódi fogakat és bárkitől eredő kézírásokat. Cim a kiadóhivatalban.

Sok pénzt kereshetnek gyermekek és asszonyok, kik a félóránként megjelenő »Villamos Ujság« utcai elárúsításával foglalkozni akarnak. Kerékpárokat a kiadóhivatal ad. Jelentkezni éjjel 12—fél 1 óráig.

Egy használt, de még jó karban levő villamos önműködő borotváló, hajvágó és kefélgép (10 fillér bedobása után működik) 5 koronáért eladó.

Ugyanott egy Remington-féle írógép 10 koronáért eladó.

Dr. Haladó Pál orvos, Apponyi-miniszter-utca 15. gyógyít szem-, száj-, tüdő-, fül-, nyak-, láb- és fejbetegeket. Mindennemű szivbajok, bél- és tüdőhurut, epilepszia, kolera és egy nyavalyákat 3 évi jótállás mellett írásbelileg. Saját gyógyszerháza a házban. Bámulatos olcsó árak.

Dr. Fogas Mór fogorvos. Ajánlja műtérmet. 1 műfog 50 fillér, 3 drb. 1 korona. Foghúzás ingyen. Pácienseim a következő előnyökben részesülnek: villanyos kocsival elhozatom és hazaküldöm őket, finom villásreggelit vagy uzsonát ingyen kapnak, továbbá 1 üveg Odont, egy adag Kalodont és egy fogkefét ráadásul.

Felszerelő kerestetik. Az ujjonnan megnyitott önműködő gyógyszerháram részére egy ügyes szerelő kerestetik. Fizetés 40 korona. Cim a kiadóban.

Szerkesztő. Egy kétóránként megjelenő 355. számú párti lap részére ügyes szerkesztő kerestetik. Föltételek: egyetemes műveltség, angol, görög, török, orosz, porosz, spanyol és német nyelv ismerése, (a francia nem létezik) gépirás, gyorsírás, kerékpározás, lófutás stb. A szerkesztőséget tisztán tartani, az ágyat megvetni, kétszer egy hónapban a kiadó feleségének a — nagymosásnál segédkezni. Fizetés 100 azaz száz korona magyar értékben.

50 koci fűrészport megvételre keres a Fővárosi Műkenyergyár r. t.

2 rut hölgy, mint kísérőnők, két szép úrinnó mellé s magas fizetés mellett keres az „Első magyar szépséget művelő és terjesztő vállalat m. sz.”

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon kedves tisztelőink és jóbarátainknak, kik felejthetetlen jó férjem elhalálása alkalmából részvétüket nyilvánították és illetve megboldogult férjem temetésén részt venni szivesek voltak, különösen a helyben állomásozó honvéd tisztikar, a városi tisztviselői kar és az összes ismerőseink fogadják ez uton leghálásabb köszönetemet.

özv. Kugler Nándorné.

A Petőfi Sándor-utca 54. sz. alatt levő

czukrász-üzletem

elköltözés miatt olcsón átadandó.

Hacker Ágoston.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém Baja város mélyen tisztelt közönségét értesíteni, hogy helyben, **az Erzsébet királyné-utcában levő volt Mészáros-féle** házában a mai kor igényeinek megfelelően egy

fényesen berendezett

pálinka-, bor- és sör- kereskedést

nyitottam. Raktáron tartom a legfinomabb **barack-, törköly- és szilva-pálinkákat**, úgyszintén bel- és külföldi **tea-rumokat**, mint **ananasz, braziliai, cuba és jamaikát**, a melyekre különösen felhívom a mélyen tisztelt intelligens közönség szives figyelmét. Bel- és külföldi **cognacjaim** minőség és ár tekintetében versenyen kívül állanak. Raktáron tartom a legkitünőbb **asztali- és pecsenye borokat**, valamint **szegedi buckai borokat**, **sört** pedig kizárólag elsőrendű **kőbányait** tartok.

Egyedüli törekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönséget szolid, pontos és jó kiszolgálásom által üzletem részére megnyerjem, miért is esedezem kegyes pártfogásukért és vagyok

kiváló tisztelettel

özv. **Lusztig Jakabné.**

Legjobb és legolcsóbb

FÜTŐANYAG:

a MAMAI BRIKETT, 3 korona

I. rostált koksiz 4 korona

Vágott fa . . . 2 korona

métermázsánként házhoz szállítva.

özv. **Spitzer Simonné és Társa**

fűtőanyaggyára

Telefon 33.

BAJÁN, a honvéd kaszárnyával szemben.

ZONGORÁK, CIMBALMOK,

HEGEDŰK,

csakis első rangú gyártmányok

Wagner Antalnál Baján.

●● Pártoljuk a honi ipart! ●●

A legjobb

Író ténták „STELLA” védjeggyel

Másolható ténták „STELLA”

Szines ténták „STELLA”

Tusoldat „STELLA” védjeggyel

készülnek a „STELLA” vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N . —

Főraktár:

Ifj. **WAGNER ANTAL** papirkereskedésében

— ● B A J A . ● — 52—25

●● Pártoljuk a honi ipart! ●●

REISZ és PORJESZ

BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek: **B A J A**,

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.

Intelligens ügynökök

igen jó jövedelemre tehetnek szert. Hol? — megmondják a kiadóhivatalban.

Csak 6 előadás.

Cirkus Varieté

42 elsőrangú kül- és belföldi művész és művésznő.

Saját zenekar.

Baján a kis-vásártéren

felállított, 1500 személyre elegánsan berendezett és vízmentes ponyvával teljesen fedett cirkus, amelyben a nagyérdemű közönség kedvezőtlen idő ellen is védve van.

Szombaton, 1903. november 7-én

Nagy bemutató

Diszelőadás

Baján még nem látott elegáns és dús műsorral.

Uj! Itt először! Uj!

The Thrée Bertinis

felülmulthatatlan s több arany és ezüst éremmel kitüntetett kerékpár-művész (Byciklista) fellépte.

Grand Succes, itt még nem volt látható.

Igen érdekes úgy a szakértő, mint a sportember és laikusnak.

Miss Anny és Miss Mery

angol nővérek, felülmulthatlanok és itt még sohasem látott légtornászok.

The Trée Paveys

kitünő fő- és kéz-akrobaták és magas ugrók.

Renlow család

4 személy, 1 nő, 1 férfi, 1 leányka és 1 fiú felülmulthatlan elegáns zenebohócok fellépte a bécsi nagy Ronacher-féle orfeumból.

Grand succes Non plus ultra

Miss Roza

a jelenkor legerősebb eróművésznője, kinek szerencséje volt Bukarestben Ő Felsége a román királyné előtt művészetét többször bemutatni.

A szüneteket több magyar, angol és francia bohóc és az ostoba Augustt töltik be.

Helyárak: I. hely (számozott szék) 1 kor. 60 fill., II. hely 1 kor. 20 fill., III. hely 80 fill., Karzat 40 fill. — Deákok, katonák és 10 éven aluli gyermekeknek I. hely (számozott szék) 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., karzati állóhely 30 fillér.

Jegyek előre válthatók Wagner Antal úr könyvkereskedésében.

Pénztárnyitás fél 7 órakor.

Kezdeté pontban fél 8 órakor.

Nagyérdemű közönség! Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy társulatunk a continens minden nagyobb városában a legnagyobb sikert és általános tetszést aratta, reméljük, hogy ezt Baján is kiérdemeljük. Európa legelőkelőbb kül- és belföldi művész ügynökségeivel van összekötöttségünk s így műsorunk állandóan újdonságokból van változatosan összeállítva.

Számos látogatást kérve vagyunk tisztelettel

Wollner Fivérek,

igazgatók.

Holnap két nagy előadás.

Hüvös idő esetén a cirkusz fűtve lesz.

140. sz.

vb. 1903.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbíróság 1903. évi Sp. II. 326. sz. végzése következtében Dr. Szirmai Vidor ügyvéd által képviselt Deutsch Ödön javára Rozmann Miklós, szántovai lakos ellen 480 kor. s jár erejéig 1903. évi október hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 3141 koronára becsült lovak, gazdasági felszerelések, gabonaneműek, házbútorok és ruhaneműekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróság 1903. Sp. II. 326. sz. végzése folytán 480 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi hó napjától járó % kamatai és eddig összesen 210 kor. 52 fill. bíróilag már megállapított s jelen árverési költségek erejéig Szántován alperes lakásán leendő eszközlésére 1903. évi November hó 23. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni

Kelt Baján, 1903. évi november hó 5. napján.

Markovits Sándor

kir. bírósági végrehajtó

11580 sz

tkv. 1903.

Árverési feltételek.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság Bajaváros közönségének Breinik Mária, ifj Breinik Antal, Breinik Sándor, Breinik Katicza, Breinik Illés és kiskoru Breinik Ilona ellen 43 korona 20 fillér és járulékaik erejéig az árverést a bajai 26. sz. betétben I. 1. sorszám alatt és 1—1/6 részben végrehajtási szenvedettek Breinik Mária, ifj. Breinik Antal, Breinik Sándor, Breinik Katicza, Breinik Julius és kiskoru Breinik Ilona nevében, továbbá 3/6 részben Breinik Antal nevében felvett 2770. hrszám Belváros, Kigyó-utcai 394. sz. egész házra az 1881. évi LX. t. c. 156. § c. pontja értelmében 2400 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1903. évi december hó 15. napjának délután 3 óráját kitűzve az árverési feltételeket a következőleg állapítja meg

1. Árverezők adják át kiküldöttnek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban.

2. Az ingatlan a kikiáltási áron alul is eladni fog.

3. A vevő a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt az elsőt, 60 nap alatt a másodikat, 90 nap alatt pedig a harmadikat az árverés napjától járó 5% kamataival együtt az ide kellően felszerelve benyújtandó letéti kérvény kapcsán a bajai kir. adó, mint letéti hivatalnál fizesse le.

4. A bánatpénz az utolsó részletnél nyer be számítást

5. A vevő a vételi bizonyítványt az árverés napjától számított 15 nap lejárta után, a menyinyben a jelzett záróhatáridő alatt utóajánlat be nem adattnak, kapja ki, a megvett ingatlan birtokába pedig a vevő az árverés jogerőre emelkedése után léphet be.

6. Vevő az épületeket birtokba lépés napján biztosítsa.

7. A tulajdonjog az illető vevő nevére csak a vételár és kamatai teljes lefizetése után fog bekebelezettni.

8. Vevő fizeti az általa megvett ingatlan esetleg terhelő szőlődézmaváltságnak az árverés napjától esedékes részletét.

9. A vevő a birtokba lépés napjától a megvett ingatlan terheit és a vétel után járó kincstári illetéket is viseli.

10. A mennyiben vevő az árverési feltételeknek meg nem felel, a megvett ingatlan saját veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett az érdekeltek közül bárkinek kérelmére újabb árverésen eladni fog.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Baján, 1903. évi szeptember hó 25. napján.

Romátka,

kir. albró.

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **Baján, a Mészáros-féle házban lévő volt Koldin-féle**

BORBÉLY- és

FODRÁSZ-ÜZLETET

átvettem és azt saját nevem alatt tovább folytatom.

Ennélfogva bátorkodom a n. é. közönség pártfogásáért esedezni és kérem, hogy engem b. látogatásaikkal megtisztelni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Purda Gyula.

3-1

Naponta frissen lőtt

NYÚL

kapható **Zwilling Salamon** kereskedésében, ahol egyszersmind minden néven nevezendő

fűszer-áru

legjobb minőségben kapható.

Állást keres
fiatal, nős

gépészkovács

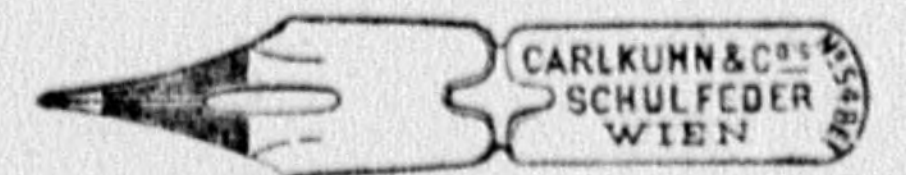
Timár János Budapesti-út 45. sz.
Baja.

ISKOLAI CÉLOKRA

minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kitünő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapítottott
1843-ban.

Minden írószer-kereskedésben kapható.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt **12** millió korona nyere-
ményénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hó-
napban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen
részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à
80.000, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**,
1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**,
8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt **.75** vagy K. **1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy K. **3.** —

$\frac{1}{2}$ „ „ „ **3.** — „ „ **6.** —; $\frac{1}{1}$ „ „ „ **6.** „ „ **12.** —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése**
ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Terezy-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti
sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem) } A nemtetsző
(postautalvánnyal küldöm) } törlendő.
(mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.))

Pontos cím:

.....
.....
.....

Néhai Human Mária

széntelege

a szt.-jánosi uton szabadkézből
eladó.

Bővebb megtudható a helyszínén.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivar-
kapapir és szivarkahüvely kap-
ható az ország minden
különlegességi árúdjában.

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudo-
mására hozni, hogy mint eddig, úgy most is,
tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű
tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra u. m.

Elsőrendű

légszeszgyári dió koksz.

(Olcsóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot
nem tartok.)

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében
szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az
összes hazai szenek közt a legcsekélyebb füst-
képződésű, leglángosabb és magas hőfokánál
fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azon-
ban olcsóbb faj szeneket is e néven forgalomba
hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget,
szíveskedjék nálam összehasonlítás végett, bár-
mily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent
is, valamint keményfaszenet és vágott kemény-
fát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat
házhoz szállítom. — Megrendelhető lakáso-
mon (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és
a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igye-
kezni fogok kiérdemelni,

maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

10-3

szénkereskedő

